

Bog poziva - čovjek odgovara

I pođošę za njim!

(Mk 1,18)

Materijali za natjecanje
Hodočlašće djece osnovnih škola u Voćin

Požęga, 2018.

BOG POZIVA – STAROZAVJETNI LJUDI ODGOVARAJU

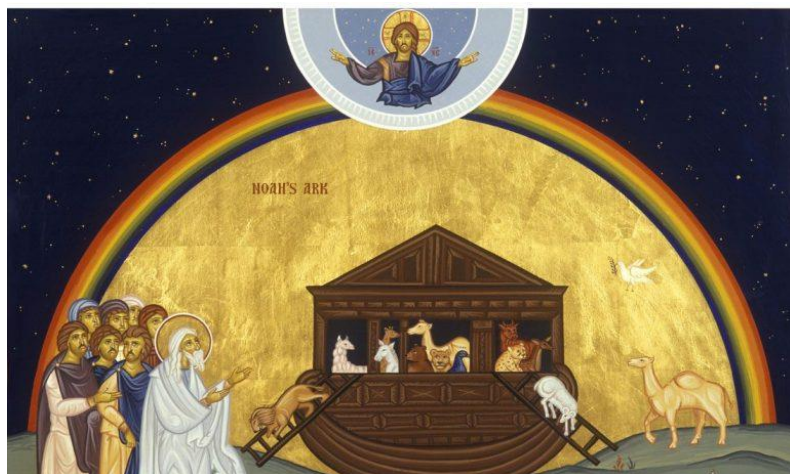
U Bibliji je mnogo primjera ljudi koje je Bog pozvao: Noa, Abraham, Mojsije, suci, proroci kao Samuel, Izaija, Jeremija, bili su pozvani govoriti Božju poruku Izraelskom narodu; djevica Marija koja je pozvana da bude majka Isusova; učenici, ribari, pozvani su ostaviti svoje mreže i slijediti Isusa; i još mnogi drugi. U mnogima od njih postojala je svijest da ih Bog traži da učine nešto za njega, a za većinu od njih to je bio čin poslušnosti – iako su pojedinci možda bili neodlučni i razmišljali kako nisu dovoljno dobri za Božje djelo. Sve njih Bog je obdario darovima da mogu odgovoriti na njegov poziv.

Noa

O Božjem pozivu pravedniku Noi i Noinom odgovoru Bogu, govori nam prva knjiga Staroga zavjeta, Knjiga Postanka (da nam bude lakše služit ćemo se kraticom za knjigu Postanka - *Post*). Lamek, Noin otac, shvaćao je kako ljudi ne žive po Božjoj volji te je već pri Noinom rođenju prepoznao kako to dijete u sebi nosi Božji poziv. To potvrđuju Lamekove riječi: „Ovaj će nam pribavljati, u trudu i naporu naših ruku, utjehu iz zemlje koju je Bog prokleo.“ (Post 5,29) U Božjim očima zemlja se iskvarela i napunila nepravdom, svako se biće izopačilo, jedino je Noa hodio s Bogom i bio pravedan i neporočan čovjek. On se odazvao na Božji poziv, slušao je Boga i slijedio Božju riječ.

Prema Post 6,17-22, kada je Bog pozvao Nou da sagradi korablju po njegovim točnim uputama, nije mu bilo nimalo lako. Korablja je bila ogromna, trebala je primiti od svake vrste životinja po dvoje, trebalo je pripremiti dovoljno hrane za sve životinje, za Nou i njegovu obitelj. Gradnja je bila jako teška, a drugi ljudi zlobni. No, Noa i njegovi sinovi Šem, Ham i Jafet bili su vjerni i ustrajni. Kako im je Bog naredio, tako su učinili.

Nakon velikog potopa, Bog se ponovno obratio Noi i njegovim sinovima riječima: „Držat ću se ja svog Saveza s vama te nikada više vode potopne neće uništiti živa bića niti će ikad više potop zemlju opustošiti... A ovo znamen je Saveza koji stavljam između sebe i vas i svih živih bića što su s vama, za naraštaje buduće: Dugu svoju u oblak stavljam, da zalogom bude Savezu između mene i zemlje.“ (prema Post 9,11-13) Nakon potopa, Noa se bavio zemljoradnjom te je posadio i vinograd.

Od Noe i njegovih sinova vjera i vjernost prenose se novim pokoljenjima. U Knjizi Sirahovoj postoji svjedočanstvo o tome koje stoji kao pohvala: „Noa bijaše savršen pravednik i u vrijeme gnjeva postade obnovitelj; po njemu je spašen ostatak na zemlji u doba Potopa.“ (Sir 44,17)

Novi zavjet na nekoliko mjesta spominje Nou kao sliku i navještaj spasenja koje dolazi s Isusom Kristom. Kako je potop iznenadio mnoge ljude bez vjere, tako bi mogao i dolazak Sina Čovječjega mnoge zateći nepripravne (prema Mt 24,36-39; Mk 13,28-37; Lk 21,29-33; 17,26-30.34-36). Noa je nazvan prorokom pravednosti (2 Pt 2,5) i baštinikom vjerničke pravednosti (Heb 11,7). Prva Petrova poslanica (1 Pt 3,20) izjednačuje spasonosnu snagu krštenja sa spašavanjem onih koji su bili u arci.

Kasnije kršćanska tradicija arku uspoređuje s Crkvom. Kako su spašeni od potopa samo oni koji su se ukrcali u arku, tako i vječno spasenje dolazi samo u Kristu Gospodinu.

BEZ OBZIRA NA OLUJU, AKO SI S BOGOM, UVIJEK ĆE TE VANI ČEKATI DUGA!

Abraham

Knjiga Postanka govori o još jednom velikom čovjeku od Boga pozvanom i o njegovu odgovoru Bogu, o Abrahamu. Tako njemu pripada povlašteno mjesto u povijesti spasenja Starog zavjeta. O Abrahamu si već mnogo toga naučio na vjeronauku u školi i u župi. Sjeti se što sve znaš o njemu! On je čovjek kojeg je Bog privukao sebi i podvrgao ga kušnji u namjeri da od njega učini velik narod. Osnovna mu je osobina budna i besprigovorna vjera. Abraham se odazvao Božjem pozivu, a kada je njegova vjera bila na kušnji, bio je spreman poslušati Boga.

Obećanje Abrahamu

Prvi odgovor Abraham je dao Bogu kada je, na njegov poziv da napusti svoju rodnu zemlju i krene na put, pošao u nepoznato s potpunim povjerenjem da Bog čini samo dobro (Post 12). Pošao je iz Ura Kaldejskog, iz zemlje svoga oca Teraha, sa svojom ženom Sarom, nećakom Lotom i svime što je imao. Abraham je svoju silnu vjeru ponajviše pokazao u

strpljivom iščekivanju Božjeg obećanja o velikom i blagoslovljenom potomstvu, iako je već bio star i sa Sarom nije imao djece. Takvo obećanje kasnije Bog ponavlja i Izaku, Abrahamovu i Sarinu sinu, riječima: „Tvoje ću potomstvo umnožiti kao zvijezde na nebesima i tvome ću potomstvu predati sve ove krajeve, tako da će se tvojim potomstvom blagoslivljati svi narodi zemlje; a to zato što je Abraham slušao moj glas i pokoravao se mojim zapovijedima, mojim zakonima i odredbama!“ (Post 26,4-5).

Bog je sklopio savez s Abrahamom ovim riječima: „A ovo je Savez moj s tobom: postat ćeš ocem mnogim narodima; i nećeš se više zvati Abram - već Abraham će ti ime biti, jer naroda mnogih ocem ja te postavljam“ (Post 17,4-5). Tako je Abraham prema Božjem obećanju praotac velikoga potomstva, praotac izraelskog naroda, ali i praotac i uzor vjere i povjerenja u jednoga, pravoga Boga. Njegova vjera je više puta bila na kušnji, a najteža kušnja je bila kada je Bog od njega tražio da žrtvuje svoga Izaka, kojega mu je rodila žena Sara u njihovoj starosti (Post 22,1-18). O tome si događaju već zacijelo čuo od svoga vjeroučitelja. Podsjeti se čitajući navedeno mjesto u Bibliji!

„Abraham onda reče slugama: 'Vi ostanite ovdje uz magarca, a ja i dječak odosmo gore da se poklonimo, pa ćemo se vratiti k vama.' Abraham uzme drva za žrtvu paljenicu, stavi ih na sina Izaka, a u svoju ruku uzme kremen i nož. Tako pođu obojica zajedno. Onda Izak reče svome ocu Abrahamu: 'Oče!' 'Evo me, sine!' – javi se on. 'Evo kремена i drva', opet će sin, 'ali gdje je janje za žrtvu paljenicu?' 'Bog će već providjeti janje za žrtvu paljenicu, sine moj!' – odgovori Abraham. I nastave put.“ (Post 22,5-8)

Abraham je silno vjerovao u Božje milosrđe te je zbog svoje vjere i povjerenja u Boga koji ga je vodio sigurnom rukom, postao zagovornikom nekolicine pravednika u Sodomi i Gomori, gradovima koji su bili oličenje razvrata i pokvarenosti (Post 18,16-32). Na Abrahamovu molbu Bog je spasio Lota i njegovu obitelj od uništenja.

Kroz cijeli Stari zavjet Abraham i njegovi potomci Izak i Jakov provlače se kao uzori vjere i praoci izraelskog naroda. I Novi zavjet u Abrahamu vidi praoca i uzor naše vjere. Evanđelist Matej ga spominje već u prvim redcima svoga Evanđelja, kroz rodoslovlje Isusa Krista. Evanđelje po Luki, također već u Proslavu (početku Evanđelja) spominje obećanje i blagoslov koji je Bog dao Abrahamu i njegovu potomstvu do vijeka. Na mnogim još mjestima spominju ga Matej, Luka i Ivan, ali i Djela apostolska i poslanice.

Mojsije

Prvih pet knjiga Staroga zavjeta nazivamo Mojsijev zakon ili Petoknjžje. To su Knjiga Postanka, Knjiga Izlaska, Levitski zakonik, Knjiga Brojeva i Ponovljeni zakon. Sve osim Knjige Postanka opisuju Mojsijev život, njegov poziv i odaziv Bogu Jahvi.

Mojsije je bio veliki vođa izraelskog naroda. Imao je brata Arona i sestru Mirjam. Rodio se u Egiptu, u vrijeme kada je Izraelcima bilo vrlo teško. Egipćani su ih mučili teškim radom, tjerali ih da se klanjaju njihovim bogovima te da štiju faraona kao božanstvo. Budući da je broj Izraelaca jako narastao, tadašnji faraon izdao je zapovijed da se svako izraelsko novorođeno muško dijete baci u rijeku. Uz Božju pomoć Mojsije je spašen i odrastao je na faraonovu dvoru. O tome kako ga je pronašla i posvojila faraonova kći pročitaj u Knjizi Izlaska (Izl 2,1-10).

Nakon što je upao u nevolje i pobjegao iz Egipta, Mojsije je susreo Boga koji mu se objavio preko gorućeg grma. Tada mu je Bog otkrio svoje ime i pozvao ga da se vrati u Egipat i oslobodi svoj narod. Ovako stoji u Knjizi Izlaska (Izl 3,13-15): „Nato Mojsije reče Bogu: 'Ako dođem k Izraelcima pa im kažem: 'Bog otaca vaših poslao me k vama', i oni me zapitaju: 'Kako mu je ime?' – što ću im odgovoriti?' *'Ja sam koji jesam'*, reče Bog Mojsiju. Onda nastavi: 'Ovako kaži Izraelcima: *'Ja jesam'* posla me k vama.' Dalje je Bog Mojsiju rekao: 'Kaži Izraelcima ovako: *'Jahve, Bog vaših otaca, Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljev, poslao me k vama.'* To mi je ime do vijeka, tako će me zvati od koljena do koljena.“ I Mojsije je pristao vjerujući u Božju dobrotu i svemoć te, prema Božjem napatku, proveo i svoga brata Arona.

Dok ih je izbavljao iz ropstva, Mojsije i njegov narod prošli su kroz mnoge poteškoće. No, Mojsije je uvijek imao povjerenja u Boga i slušao je svaku Božju riječ. Tako je Jahve čudesno izveo Izraelce iz Egipta u Pashalnoj noći, proveo ih kroz Crveno more po suhom, u pustinji nahranio prepelicama i manom.

Jahve je s Mojsijem i Izraelcima sklopio savez na brdu Sinaju (Horebu) te im dao Deset zapovijedi. Zbog toga je Mojsije izraelskom narodu ostao poznat i priznat kao zakonodavac te se puno puta kasnije, kroz cijeli Stari Zavjet, Izraelci pozivaju na Mojsijev zakon. Pa čak i Novom zavjetu, pismoznanci i farizeji, kušaju samoga Isusa pozivajući se na Mojsijev zakon i što im je, po njihovom tumačenju, Mojsije naredio. Isus je više puta spominjao Mojsija i

potvrdio ga kao velikog proroka, a svoj stav je objasnio riječima: „Ne mislite da sam došao ukinuti Zakon ili Proroke. Nisam došao ukinuti, nego ispuniti.“ (Mt 5,17) U Novom zavjetu Mojsije je prikazan kao slika i navještaj Spasitelja, kao onaj je vjeran Božjem pozivu.

Mojsije je umro u zemlji moapskoj pošto je vidio obećanu zemlju, ali u koju sam nikad nije zakoračio (Pnz 34). Pitaj svoga vjeroučitelja zašto se to dogodilo ili otkrij sam!

Samuel

Samuel je biblijski lik, prorok i posljednji sudac u Izraelu po kojemu su Prva i Druga knjiga o Samuelu dobile naziv. Ime "Samuel" prema pučkoj predaji znači "izmoljen od Boga".

Samuel je bio dijete Elkana i Ane, koja ga kao nerotkinja izmolila od Jahve. Već kao dječaka predala ga je u službu Jahvi, pod nadzorom svećenika Elija. U ranoj dobi čuo je Božji poziv na koji je spremno odgovorio: „Govori, sluga tvoj sluša“ (prema 1 Sam 3,1-10). Kako je tada odgovorio, tako je služio Gospodinu cijeli svoj život.

Samuel je bio veliki prorok koji je vrlo vješto vodio izraelski narod u trenucima njegove povijesti, kad je narod već imao svojega kralja. Iz biblijskih podataka o njemu, saznaje se mnogo i o proročkom pokretu u Izraelu. Da bolje razumiješ kakvo je bilo Samuelovo poslanje, evo nešto i o prorocima iz toga vremena! Za proroka se tada upotrebljavala riječ *vidjelac*. Vidjelac je bio obdaren izvanrednim Božjim darovima – *karizmama*. Njegova je karizma bila javna, dana za narod. Prorok je bio Božji predstavnik. U ono vrijeme oni su vršili i liturgijsku službu. Prorok je razgovarao s Bogom i njegove riječi prenosio narodu te zbog toga uživao velik ugled, ali je i mnogo trpio. Neki proroci sudci imali su samo jednu zadaću koju im je Bog povjerio. U Samuelovu slučaju, ta je služba trajala cijeli život. On je ujedno i posljednji u kojemu je na neki način bila združena i sudačka i proročka i svećenička vlast. Nakon njega te su službe jasno podijeljene. Samuel je bio prorok koji pomazao i kralja Davida.

Knjiga Sirahova ga opisuje najljepšim riječima, između ostalih i ovima: „Samuel bijaše miljenik svojemu Gospodu, prorok Gospodnji, on utemelji kraljevstvo i pomaza vladare nad svojim narodom.“ (Sir 46,13) Novi zavjet spominje Samuela u Djelima apostolskim i Poslanici Hebrejima.

Samuel je bio Božji izabranik – sudac, prorok i svećenik preko kojega je Bog upućivao svoje riječi izraelskom narodu i preko kojega ih je vodio. On je primjer čovjeka koji je cijeli svoj život ostao vjeran i poslušan Božjoj riječi.

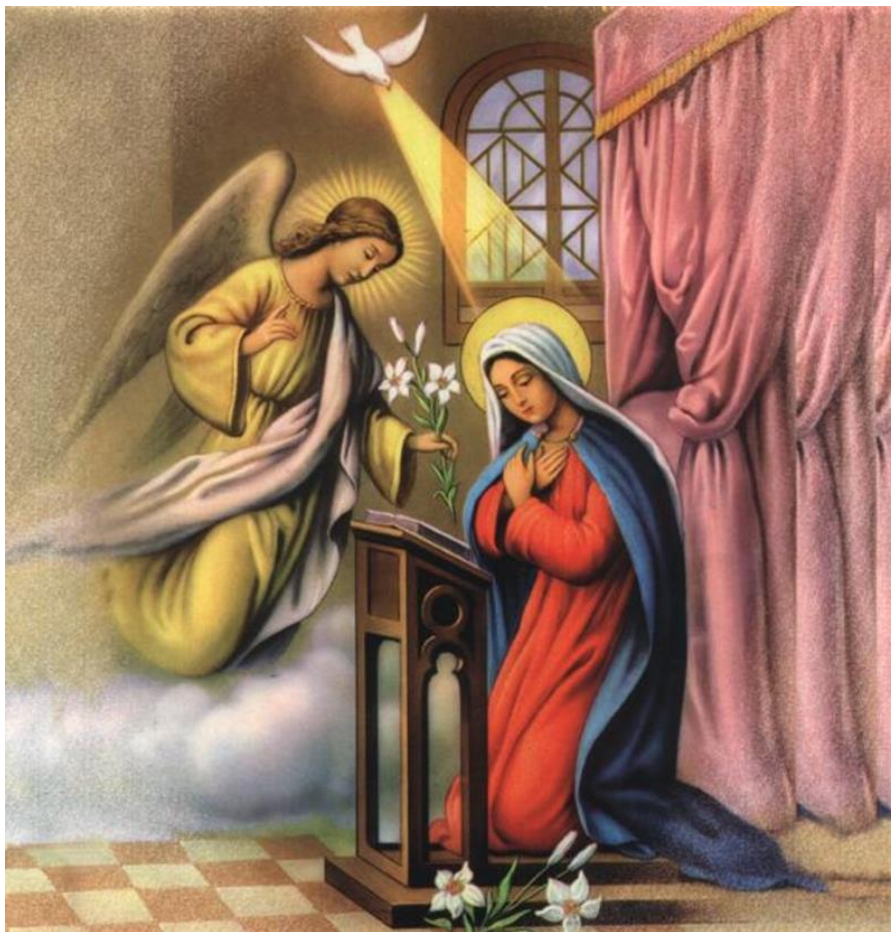
Zaključak: u Svetom Pismu mogu se pronaći brojni primjeri poziva koje je Bog uputio pojedincima, dajući im zadatak koji je zapravo samo jedan ‘komadić’ mozaika u povijesti ljudskoga spasenja. Kod nekih osoba taj je poziv bio vezan uz neki poseban zadatak, kod drugih je trajao cijeli život. Zajedničko svim pozivima i pozvanim osobama, od Abrahama i Mojsija pa nadalje, jest to da su imali slobodu (ne)odazvati se na ono što je Bog prvotno naumio za njihov život. U svakom su trenutku mogli reći ‘NE’ i Bog bi poštovao njihov odgovor.

BOŽJI POZIV U NOVOM ZAVJETU

Marija

U Novom zavjetu malo piše o Marijinom ranom životu. U Bibliji se ne navode imena njezinih roditelja. Iz drugih izvora i tradicije znamo da su se oni zvali Joakim i Ana. Po predaji, dugo nisu mogli imati djece, molili su se Bogu i Ana je rodila Mariju u poodmakloj dobi. Mi katolici vjerujemo da je Bog unaprijed izabrao Mariju da bude Bogorodica i da je Marija od prvog trenutka svoga postojanja bila slobodna od istočnog grijeha te bilo kojeg osobnog grijeha, jer je od Boga dobila posebne milosti. Živjela je u Nazaretu u Galileji gdje je upoznala Josipa koji je bio kraljevskog roda, potomak kralja Davida, ali je bio siromašan tesar, pravedan i pošten čovjek.

U Evandeljima je susrećemo kod događaja navještenja. Evandelist Luka opisuje kako se zbilo Isusovo začće. U trenutku kada se Anđeo obratio Mariji, ona je bila mlada djevojka koja je razmišljala o svojoj budućnosti. Anđeo iznenada ulazi u njezin život, donoseći joj važnu poruku – točnije, upućuje joj Božji poziv.

Blagovijest

Zbog anđelova posjeta i neuobičajena pozdrava, Marija se zbunila i uplašila. Na njezino pitanje: „A kako će to biti?“, anđeo je odgovorio: „Duh Sveti sići će na te i sila će te Svevišnjega osjeniti“. Je li Marija zaista razumjela anđelove riječi? Teško da ih je mogla u potpunosti razumjeti. Usprkos tome, Marija je povjerovala. Prihvatila je Božju ponudu, u

potpunosti mu darovala sebe, svoju poslušnost, svoju budućnost i čitav svoj život riječima: "Evo službenice Gospodnje: neka mi bude po riječi tvojoj!" (Lk 1, 38) Zato za nju kažemo da je prva kršćanska vjernica i da od njezine vjere počinje sva vjera Crkve. Svojim "Evo me" pristala je sudjelovati u Božjem planu spasenja čitavog čovječanstva.

Marija nas uči da se ne bojimo odvažiti na poziv koji osjećamo u srcu, da ne gledamo na samo na svoje „ja“ i da „samo meni bude dobro“. U trenutku kad se odlučiš boriti protiv vlastite sebičnosti i slušati Boga, počinješ shvaćati što znači odgovarati na Božji poziv. Svojim otvorenim srcem prema Bogu Marija je pokazala da, i kada ne razumijemo mnoge stvari i događaje, onaj temelj koji nas vodi kroz život jest ljubav, ispunjena dubokom vjerom i povjerenjem u Boga. Marijina nam vjera može poslužiti kao primjer da na naše vlastite pozive odgovorimo potvrdno i da se uputimo u životnu avanturu s Bogom – gdje god nas pozove i u bilo kojem trenutku našega života.

Sveti Petar

Sveti Petar bio je galilejski ribar, brat Andrijin. Zajedno s Jakovom i Ivanom bio je s Kristom u prisnijem odnosu od ostalih učenika. Sveti Petar je imao položaj predstavnika koji govori u ime apostola. Sveti Matej u svom Evanđelju bilježi kako su Petar i Andrija pozvani u apostolsku službu: "Prolazeći uz Galilejsko more, ugleda dva brata, Šimuna zvanog Petar i brata mu Andriju, gdje bacaju mrežu u more; bijahu ribari. I kaže im: 'Hajdete za mnom, učinit ću vas ribarima ljudi!' Oni brzo ostave mreže i pođu za njim." (Mt 4,18-20)

Petrovo prihvaćanje Isusovoga „pođi za mnom“ odredilo je cijeli njegov život. Od trenutka svoga poziva Petar se često spominje u Evanđeljima. Nakon Isusa, sv. Petar je najpoznatiji i najčešće spominjani lik u novozavjetnim spisima.

U Evanđelju po Luki čitamo o pozivu upućenom Petru: „Vidjevši to, Šimun Petar pade do nogu Isusovih govoreći: 'Idi od mene! Grešan sam čovjek, Gospodine!' Zbog lovine riba što ih uloviše bijaše se zapanjio on i svi koji bijahu s njime, a tako i Jakov i Ivan, Zebedejevi sinovi, drugovi Šimunovi. Isus reče Šimunu: 'Ne boj se! Odsada ćeš loviti ljude!'" (Lk 58-10) Vidimo da je Isus Petra pozvao tri puta. Prvi put ga je zamolio da uđe u njegovu lađu i da otisne malo od kraja i Petar ga je pustio u lađu. Drugi put ga je Isus pozvao da baci mreže u more. Petar je bio ribar, znao je zanat. Zato je išao po noći u lov jer po danu ne može očekivati mnogo ulova. Bio je umoran i nezadovoljan zbog praznih mreža i vjerojatno je nestrpljivo čekao da stavi mreže na sušenje pa da ode nešto pojesti i spavati. No ipak, poslušao je Isusa: „...ali na tvoju riječ bacit ću mreže“, i bacio! I treći put, kad se Petar prenerazio od silnog ulova i kad se skrušen priznao nedostojnim tolike Božje milosti, Isus mu upućuje poziv da postane ribarom ljudi.

Ime mu je bilo Šimun dok ga Isus nije prozvao Petar, što s grčkoga u prijevodu znači *Stijena*, kako bi označio njegovu vodeću ulogu u Crkvi. To se dogodilo nakon što je Isus upitao apostole: „A vi, što vi kažete, tko sam ja?“ Petar mu je odgovorio: „Krist - Pomazanik Božji!“ (Lk 9,20)

U izvještajima iz Evanđelja o Kristovoj mucu, svima je poznato Petrovo obećanje vjernosti, njegovo nijekanje Krista i njegovo iskreno kajanje. Petar je bio i jedan od prvih

svjedoka praznoga Isusovog groba nakon uskrsnuća te jedan od onih kojima se uskrsli Krist najprije ukazao. Djela apostolska izvješćuju da je Petar bio prisutan kod silaska Duha Svetoga na prve Duhove i da je počeo držati govore koji su obraćali tisuće ljudi. U toj se knjizi također čita kako je liječio bolesnike pa su ih ljudi iznosili na trgove da Petrova sjena padne na njih i budu izliječeni. Pronio je Spasiteljevu riječ širom Male Azije, ponajviše oko grada Antiohije. U Antiohiji je ta nova vjernička skupina prvi puta nazvana *kršćanima*.

Zbog njegova boravka u Antiohiji tamošnja ga Crkva smatra svojim prvim biskupom i zaštitnikom Antiohijskog patrijarhata. Drevna kršćanska predaja govori o Petrovu boravku u Rimu gdje je bio prvi biskup carskoga grada. Predaja govori i kako je bio optužen da je bacio uroke na jednu od carevih ljubavnica. Na nagovor prijatelja odlučio je pobjeći iz grada, no na putu mu se ukazao Isus. Petar ga je upitao: "Kamo ćeš, Gospodine?" Isus mu je odvratio: "U Rim, da me opet razapnu!" Petar je to shvatio kao znak Božje volje, vratio se u Rim, bio uhićen i bačen u tamnicu.

Ondje je oko 64. godine podnio i mučeništvo. Bio je osuđen na smrt razapinjanjem na križu, no budući da se nije smatrao dostojnim smrti jednake Isusovoj, tražio je svoje mučitelje da križ okrenu naopako, što je i učinjeno. Otada se takav križ naziva Petrovim križem i može se vidjeti u nekim crkvama. Blagdan sv. Petra slavi se u isti dan kada i blagdan sv. Pavla - 29. lipnja.

Zaštitnik je Crkve i Rima, a na njegovu grobu sagrađena je najpoznatija crkva kršćanskoga zapada – bazilika sv. Petra u Rimu.

Petar i Pavao. Po čemu prepoznaješ koji je svetac na lijevoj, a koji na desnoj strani?

Sveti Pavao

Kod svetoga Pavla u punom smislu riječi vidimo što znači biti pozvan i poslan od Gospodina. Pavao nakon susreta s Gospodinom čini potpuni zaokret u svom životu i njegov odgovor na Isusov poziv postaje njegov život koji je u potpunosti posvetio naviještanju Božje riječi sve do mučeničke smrti.

Zahvaljujući Djelima apostolskim i brojnim novozavjetnim poslanicama koje je sam napisao, sveti Pavao je zasigurno najpoznatiji od svih Kristovih sljedbenika iz prvog stoljeća. Bio je prvi novozavjetni pisac (najstarije knjige Novog zavjeta su Pavlove poslanice, kojih ima trinaest) i prvi kršćanski teolog.

Kao mladi učenik velikoga židovskoga učitelja Gamaliela, zatekao se u Jeruzalemu u vrijeme kada je kamenovan đakon Stjepan o kojemu ćemo reći nešto u sljedećem poglavlju. Držao je kapute svećenika koji su ga kamenovali. Tada je vjerojatno prvi puta čuo ime Isus koje je Stjepan zazivao kada je tražio oprostaj za svoje mučitelje.

Najprije se zvao Savao. Bio je sin bogatih židovskih roditelja iz Tarza u Maloj Aziji koji su posjedovali rimska građanska prava. Budući da je odrastao u grčkom građanskom društvu vladao je grčkim jezikom. Izučio je zanat svojega oca kao izrađivač tkanine za izradu šatora. Nakon završenoga školovanja u Jeruzalemu Pavao kao mladi židovski svećenik počeo je progoniti kršćane i krenuo u Damask s ovlaštenjem da u tom gradu uništi zajednicu kršćana.

Na putu za Damask zabljesnulo ga je veliko svjetlo s neba i on je pritom oslijepio. Pao je na zemlju i začuo glas: "Savle, Savle, zašto me progoniš?" Savao je odvratio: "Tko si ti, Gospodine?" - a glas mu je odgovorio: "Ja sam Isus koga ti progoniš." (Dj 9,3-5) Savla su njegovi pratioci odveli u Damask. Ondje ostao kod Ananije koji mu je polaganjem ruku vratio vid. Ananija je u Damasku krstio Savla koji je tada uzeo rimsku inačicu svoga imena - Pavao.

U Jeruzalemu su u početku bili sumnjičavi prema njemu dok se nisu uvjerali da se stvarno obratio, što je bilo i razumljivo. Postao je kršćaninom, apostolom, misionarom. Propovijedao je u sinagogi u Damasku i sam bio proganjan. No prijatelji su mu pomogli da, sakriven u jednoj košari, pobjegne izvan zidina grada. Nakon povučena života u pustinji Pavao se pridružio ostalim Kristovim učenicima i postao najvećim širiteljem kršćanstva svih vremena. Poduzeo je tri velika misionarska putovanja Malom Azijom i Grčkom. On je kršćansku poruku prenosio nežidovskom svijetu i tako stekao naslov „Apostol naroda“ (pogana).

Na trećem velikom misijskom putovanju bio je uhićen u Palestini i, budući da je kao rimski građanin imao pravo da mu se sudi u Rimu, odveden je u Rim gdje je nedugo zatim uslijedio žestok progon kršćana te je apostol Pavao, s mnogim drugim kršćanima, podnio mučeništvo. Sveti Pavao je kao rimski građanin pogubljen mačem. Blagdan mu je 29. lipnja. Sjeti se s kojim apostolom dijeli taj dan!

Đakon Stjepan

Isus je svojim sljedbenicima navijestio sud, progone i mučenja. Stjepan je prvi dao svoje svjedočenje do smrti.

Sveti Stjepan je i prije primanja službe đakonata bio poznat u prvoj kršćanskoj zajednici jer je bio Božji čovjek i na dobru glasu, bistre pameti i velikih govorničkih sposobnosti. Ime mu na grčkom jeziku (Stephanos) znači pobjednički vijenac, kruna – odatle i ime Krunoslav.

Sveti je Stjepan bio Jeruzalemac, istinski Židov i pravi praktični kršćanin. Propovijedao je po sinagogama u Jeruzalemu i tako privukao veliki broj Židova Kristu.

Kod ređenja đakona u prvoj kršćanskoj zajednici apostoli su postavili tri uvjeta: da kandidati moraju biti na dobru glasu, čisti i čestiti; drugo, da su puni Duha Svetoga i da im je na prvom mjestu duhovno, a ne tjelesno; i treće, da su mudri i razboriti. Stjepan je

zadovoljavao sve uvjete i zaređen je za jednoga od sedmorice đakona, čak im je bio i na čelu – arhiđakon. U Djelima apostolskim čitamo kako je „pun milosti i snage činio velika čudesa i znamenja u narodu“ (Dj 6,8). Brinuo se za siromašne, skrbio za udovice i isticao se u čistoći i darežljivosti.

U svojim je propovijedanjima zauzeto govorio o Isusu Kristu kao Božjem Sinu i novom Zakonodavcu, a o Mojsijevu zakonu kao o nečemu što je prevladano. Time je izazvao bijes židovskih poglavara i svećenika koji su ga osudili na smrt kamenovanjem. On im je, poput svoga Učitelja Isusa, oprostio dok su ga ubijali. Kamenovanje svetoga Stjepana izvršeno je izvan zidina Jeruzalema, kod ulaznih vrata grada, koja se danas zovu – Vrata svetoga Stjepana.

Nakon Stjepanove mučeničke smrti, njegovo je tijelo preuzeo židovski pismoznac Gamaliel i pokopao ga u novi grob na svojoj zemlji u blizini Jeruzalema. Prema tradiciji, oko 415. godine, neki je svećenik imenom Lucijan u ukazanju saznao za grobno mjesto na kojem je sahranjen đakon Stjepan. Ostaci tijela sv. Stjepana su iskopani te su kasnije čašćeni i na Zapadu: jedan dio relikvija je prenesen u Carigrad, a drugi dio u Rim te zakopan uz tijelo sv. Lovre, đakona. Sjeti se tko je sveti Lovro i zašto je važan za našu Biskupiju! I on je bio arhiđakon, poput sv. Stjepana, a umro je mučeničkom smrću.

Dvije su svetkovine u kojima se časti sv. Stjepan - 26. prosinca, kada se slavi Stjepanova mučenička smrt, i 3. kolovoza, kada se slavi svetkovina pronalaska relikvija sv. Stjepana. Sveti Stjepan se štuje kao zaštitnik đakona, zidara, klesara, izrađivača lijesova i onih koji boluju od glavobolje. Boli li te već sada glava od učenja? Pomoli se sv. Stjepanu!

Na kraju možemo reći da su i Stjepan i Petar i Pavao bili stvarni ljudi na početku stvaranja Crkve i da je kroz njih djelovao Bog. Oni su dokaz da Bog kroz grešne ljude čini velika djela na zemlji, samo ako odgovore na njegov poziv i obrate se.

Kao što vidimo, poziv je Božje djelo upućeno svakom čovjeku i on je:

- Tajanstveno djelo: dolazi od Boga koji uvijek poziva. Bog uvijek ostaje otajstvo, misterij, nedostižan.
- Uvijek različit događaj: nema ponavljanja, svatko doživljava vlastiti put, različit od drugih.
- Dijalog u slobodi: Bog se približava čovjeku. U slobodi se daje čovjeku koji može, ako želi, odgovoriti na ovu ljubav u svojem životu.
- Dar ljubavi: Božji poziv je Ljubav koja nam se pridružuje i traži od nas odgovor ljubavi, odnosno naš život kao dar.

SVJEDOCI VJERE NA PODRUČJU POŽEŠKE BISKUPIJE

Ne moramo ići daleko da bismo pronašli osobe koje su odgovorile na Božji poziv. Brojni svećenici, redovnici, redovnice i vjernici laici svakodnevno se i u našoj Biskupiji odazivaju Bogu i daju svjedočanstvo vjere svojim životom. Ovdje ćemo spomenuti samo neke koji su svojim djelovanjem, pa i do mučeničke smrti, ostavili traga u Crkvi. Pođimo redom!

Fra Luka Ibrišimović

Jedna od najneobičnijih ličnosti na ovom našem popisu je svakako fra Luka Ibrišimović. Bio je hrvatski kulturni djelatnik i protuturski ratnik.

Rođen je u Požegi oko 1626. godine, gdje je i umro u ožujku 1698. godine. Po ocu je nosio prezime Skoko. Poslije je preuzeo majčino prezime Ibrišimović. Bio je franjevac, školovao se u Požegi, Velikoj, Mađarskoj te u Italiji. Bio je župnik u Ratkoviću i Požegi, gvardijan samostana u Velikoj, lektor i propovjednik u Velikoj.

Od 1682. godine pa do svoje smrti djelovao je u Požegi. Bio je promicatelj crkvenih i političkih veza Slavonije sa Zagrebom, Varaždinom i bečkim dvorom, a nama je najpoznatiji zbog svoga djelovanja na oslobođenju hrvatskih krajeva pod osmanskom vlašću i njihovu sjedinjenju s banskom Hrvatskom. Djelovao je na obnovi razorenih i napuštenih crkava u Slavoniji, podizanju vjerskog života i prosvjete (škola u Požegi).

Zbog veza s Bečom i Zagrebom te neprikrivena zagovaranja oslobodilačkog rata, osmanske su ga vlasti 1684. godine osudile na smrt pa se spasio samo zahvaljujući plaćanju velike otkupnine. U protuturskom ratu za oslobođenje Slavonije 1687.–1691. godine djelovao je kao prvak ustanika koji su se pridružili banskoj i carskoj vojsci pa su zajedno porazili Osmanlije na brdu Sokolovcu kraj Požege. Požežani su 1893. godine fra Luki podigli spomenik pred sadašnjom katedralom sv. Terezije. Spomenutom pobjedom ušao je ovaj

franjevac u narodnu legendu, a car Leopold nazvao ga je “Sokolom”, dok se brdo na kojem je održana glasovita bitka nazvalo – Sokolovcem.

O toj glasovitoj pobjedi kažu nam nešto i povijesni izvori s kojima se isprepliće legenda i narodna pjesma: „Tek što su okopnjeli posljednji snjegovi mjeseca veljače 1688. zaposjedne velika turska vojska brežuljke oko grada Požege iz koje su Požežani predvođeni fra Lukom ranije (u listopadu 1687.) istjerali Turke. Čuvši da su se Turci kradom primakli gradu, čak njih 3000, odluči se Luka na obranu. Kao već iskušani u borbama protiv njih, znao je da bi opsada grada bila najgore rješenje za branitelje. Zato se odluči da prvi napadne Turke i tako ih iznenadi. Prikupio je četvu odvažnih Požežana i čekao svoj trenutak... U ranu zoru na Svetoga Grgura dok su tmina i magle sakrivala brijeg na kojem se ulogorila turska vojska, primicala se četa hrabrih Požežana predvođena svojim

brkatim fratrom. Kada su ih Turci primijetili, bilo je kasno. Razvio se ljuti boj. Probijao se Luka svojim sabljom kroz redove janjičara do agina šatora... Nakon pobjede održao je Luka svojim junacima pobjednički govor, obavio je svoju vojničku dužnost“ i vratio se svojim svakodnevnim dužnostima svećenika i redovnika.

Nakon oslobođenja Slavonije radio je na uspostavljanju reda i mirnih uvjeta života, nastojeći zaštititi stanovništvo od nasilja carskih komorskih službenika.

Antun Kanižlić

Jedan od najznačajnijih Požežana, koji je kao prosvjetitelj, teolog, pedagog, propovjednik i veliki hrvatski pjesnik zadužio požeški kraj, ali i cijelu Slavoniju, svakako je Antun Kanižlić. On se rodio 1699. godine u Požegi. Gimnaziju je pohađao u rodnom gradu i Zagrebu, a 1714. godine ušao je u isusovački red u Beču. Nakon bečkog novicijata (na kraju ćemo nešto reći i što je to novicijat) školovao se u Leobenu te predavao na gimnazijama u Varaždinu i Zagrebu. Studirao je teologiju i 1728. godine zaređen je za svećenika. Napokon je započeo svoj dvadesetogodišnji katehetski i propovjednički rad po raznim gradovima.

Velik dio života djelovao je u rodnoj Požegi gdje je zapamćen po svojim originalnim metodama u kršćanskoj poduci djece i odraslih s javnim ispitima, pjesmama te tiskanim *abecevicama* koje je dijelio besplatno. Kako u ono vrijeme mnogi nisu pohađali škole, ovi potezi su bili jako važni za obrazovanje slavonskog stanovništva. Poduzimao je mnoge pothvate u duhovnoj i kulturnoj obnovi požeškog kraja, kao što su osnivanje župa i pučkih škola, postavljanje župnika, gradnja novih crkava (sv. Terezija Avilska i dr.).

Napisao je brojna književna djela i postao jedan od najvećih hrvatskih pjesnika. Među najvažnijim djelima treba istaknuti njegovu *Rožaliju* koja spada u sam vrh starijeg hrvatskog pjesništva.

Umro je 1777. godine u dobi od 78 godina, a grob mu se nalazi u crkvi sv. Lovre u Požegi (vrati se kod đakona Stjepana i pogledaj koje pitanje na kraju toga poglavlja imaš!). Ukoliko posjetiš tu crkvu, voditelj će ti pokazati *kriptu Antuna Kanižlića* i dio izložbe koja je postavljena njemu u čast.

U crkvi sv. Lovre u Požegi

Luka Ilić Oriovčanin

Luka Ilić Oriovčanin bio je hrvatski pjesnik i etnolog (etnologija je znanost koja se bavi proučavanjem ljudskih zajednica, naroda i njihovih kultura).

Rođen je 1817. godine u Oriovcu (blizu Slavenskog Broda). Studirao je teologiju u Zagrebu te je 1843. godine zaređen za svećenika. Bio je kapelan u slavonskim župama, vojni svećenik u Italiji i Mađarskoj i župnik u Mačkovcu i Novskoj. Dakle, dobar dio života proveo je na području današnje Požeške biskupije.

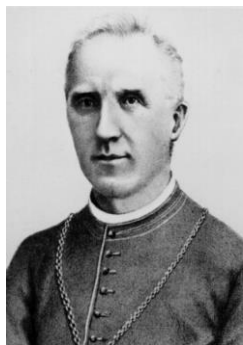
Pročitao si u uvodnoj rečenici da je bio etnolog. Poznat je po tome što je objavljivao slavonske narodne pjesme, običaje i vjerovanja. Zapise je objedinio u knjizi *Narodni slavonski običaji* (1846). Prvi je dokumentirao kulturnu baštinu Slavonije, čime je započeo konzervatorski rad na ovome području.

Luka Ilić se i zadnjih godina života bavio arheološkim iskapanjima, proučavanjem povijesti slavonskih gradova i sela, pisao je povijest Vojne krajine i Pančeva te je sredio numizmatičku zbirku i pisao numizmatička djela koja su ostala u rukopisu (numizmatika je znanost koja se, u užem smislu, bavi proučavanjem starog i suvremenog kovanog novca kao predmetima od povijesnog, kulturnog i umjetničkog značenja).

Umro je i pokopan u Novskoj 1878. godine.

Josip Stadler

Jedan od velikana hrvatskog naroda i Katoličke Crkve svakako je Josip Stadler, vrhbosanski nadbiskup, rodoljub, socijalni i kulturni radnik. Rođen je 1843. godine u Slavenskom Brodu kao četvrto dijete u obitelji. Još u đlačkoj dobi skoro svaki dan je išao u crkvu i posluživao kod svete mise. Kad je imao jedanaest godina umrla mu je majka, a sljedeće godine najstarija sestra i otac, ostavivši za sobom troje siročadi. Primila ga je obitelj Matije i Jule Oršić. Nakon završene pučke škole upisan je u građansku školu u Brodu, a kako je bio dobar đlak, primljen je u požeški orfanotrofij kao besplatni pitomac te je pohađao franjevačku gimnaziju. Oni koji su se prošle godine učili za natjecanje iz kviza znanja u Voćinu, sjećaju se da se orfanotrofij nalazio u zgradi današnjeg Biskupskog ordinarijata u Požegi i da su u njemu stanovali siromašni đlaci.

Jedna od zapisanih zgoda iz toga razdoblja života nadbiskupa Stadlera svjedoči o njegovoj ljubavi prema znanju: „O. Pitman našao Stadlera kako uči u kasno doba noći, ukorio ga i zaprijetio mu da će biti otpušten, ako ponovi takav disciplinski prekršaj. Kod Isusovaca se znalo 'Devet – u krevet'. Stadler nije mogao odurati, pa odvrati o. rektoru: 'To bi bilo ipak malo previše – otpustiti đlaka radi malo većeg učenja.' Ali, prekršaj se nije više ponovio.“ Jesu li i tebe ponekad morali prekoravati što učiš puno? Ili možda ti ideš u krevet u devet?

Nakon završenog šestog razreda gimnazije prijavio se kao svećenički kandidat i stupio u Nadbiskupijsko sjemenište u Zagrebu. Nakon toga je sedam godina studirao u Rimu na glasovitom sveučilištu Gregorijani. Ondje se uz redovan studij posebno bavio retorikom jer je uvidio da mu nedostaje govorničkih vještina, no ustrajnom vježbom razvio se u vrsna govornika. Također je vježbao crkveno pjevanje jer nije imao baš istančan sluh, a na kraju je ipak postigao da postane prosječan pjevač. Ima li nešto u tvom životu u čemu nisi baš dobar, ali bi ustrajnom vježbom mogao popraviti?

Vježbao se i u kršćanskim krepostima, izgrađivao svoj karakter kroz askezu (odricanje), samodisciplinu, molitvu i sakramente te na taj način razvijao poziv koji je osjećao. Zaređen je za svećenika i vratio se u domovinu kako bi služio Bogu i svom narodu. Radio je s mladima, koji su ga vrlo voljeli i cijenili, bio je profesor na Zagrebačkom sveučilištu, radio je na kršćanskoj naobrazbi hrvatskog puka, utemeljitelj je zagrebačkog dječjačkog sjemeništa.

Papa Lav XIII. imenovao ga je 1881. godine vrhbosanskim nadbiskupom u Sarajevu. Djelovao je na vjerskom, prosvjetnom, kulturnom i nacionalnom polju. Dao je sagraditi katedralu Srca Isusova u Sarajevu, bogoslovno sjemenište s crkvom sv. Ćirila i Metoda, kaptol i nadbiskupski dvor. U Travniku je podigao poznatu gimnaziju i sjemenište. Dao je sagraditi mnogo crkvi i ženskih samostana. Utemeljio je Družbu sestara služavki Malog Isusa, sa svrhom da se skrbe za siromašnu i napuštenu djecu, za starije osobe i siromahe. Osnovao je sirotišta „Betlehem“ i „Egipat“ za djecu i starački dom.

Bio je iskreno pobožan i rado je molio. Posebno je štovao Srce Isusovo, kojem je posvetio nadbiskupiju. Bio je i veliki štovatelj Blažene Djevice Marije i sv. Josipa.

Umro je u Sarajevu u 75. godini života na blagdan Bezgrješnog začeća, 8. prosinca 1918. godine. Pokopan je u sarajevskoj katedrali. Na njegovu grobu, molio je papa Ivan Pavao II. prigodom posjeta Bosni i Hercegovini. Pokrenut je postupak da se proglašeni blaženim i svetim.

S. Jula Ivanišević

U našoj Biskupiji djelovale su i još uvijek djeluju brojne ženske osobe, bilo kao redovnice, bilo kao laikinje. Spominjemo četiri, od kojih je jedna proglašena blaženom. O njoj ćemo prvoj progovoriti.

Kata s. Jula Ivanišević rođena je 1893. u selu Godinjaku kod Nove Gradiške, od roditelja Nikole i Tere. U obitelji Ivanišević rodilo se jedanaestero djece, od kojih je petoro rano umrlo. Kata je rasla i sazrijevala u izrazito kršćanskom ozračju uz zajedničku obiteljsku molitvu i redovito sudjelovanje na svetoj misi nedjeljom i blagdanima, a često i običnim danima.

Osnovnu školu je pohađala u svom rodnom mjestu, ali je nakon četvrtog razreda morala prekinuti školovanje zbog siromaštva, kako je zabilježeno u dokumentima. I tako je s jedanaest godina ostala kod kuće kao pomoć roditeljima u svemu gdje je zatrebalo. Već u toj dobi ukućani su zamijetili da je Kata

posebna i različita od ostale djece. Terezija, njezina starija sestra, izjavila je da je iz nje zračila sama dobrota i da im je svima bila uzor u poslušnosti roditeljima.

Pokazivala je velik interes za životopise svetaca koje je čitala u slobodno vrijeme ili čuvajući stado na paši. Ono što je pročitala, pripovijedala je djeci i vršnjacima koji su se rado okupljali oko nje. Još jedan detalj iz toga razdoblja otkriva nam s. Julu kao osobu spremnu na žrtvu, post i odricanje. Naime, u dobi od deset godina učinila je privatni zavjet da neće jesti meso. Nakane toga njezina posta nisu nam poznate. Časna sestra Ljiljana Abianac, nećakinja, je izjavila: „Želeći nasljedovati svece o kojima je čitala, od hrane koje su joj roditelji spremali za jelo dok čuva ovce, slaninu je poklanjala drugoj djeci, a ona je uzimala samo kruh. Meso uopće nije htjela jesti dok nije došla u samostan.“

U mladosti je bila zapažena kao izrazito skromna djevojka, prirodna u ponašanju i jednostavna u odijevanju. Privlačile su je više tišina i molitva, nego ples i izlasci. S prijateljicama je često išla u crkvu u Zapolju i u Starom Petrovu Selu, gdje je rado predmolila pučke pobožnosti. Duboko u srcu osjećala je snažan Božji poziv. Zbog toga je govorila da se neće udavati jer želi „služiti Isusu“. Tera Ivanišević, njezina prijateljica, pripovijeda: „Dobro se sjećam Kate. Zajedno smo drugovale kao djevojke. Uvijek je bila pobožna, od mladosti. (...) Kad je odlazila (u samostan), opraštala se s nama i rekla je da ide služiti Isusu.“

Kata je svoju želju priopćila roditeljima kada je imala osamnaest godina. No, majka se usprotivila njezinoj odluci. Nećakinja Anka Horvatović o tome je izjavila: „Moja mama (op. a. to je starija sestra s. Jule) uvijek nam je pričala kako teta Kata želi u samostan, a njena majka joj to ne dopušta jer je ona bila njezina desna ruka i nije ju mogla pustiti od sebe. Ona je rekla da, dok je ona živa, da ju neće pustiti.“ Međutim, Kata se molila Bogu usrdno. I tako je zbog potrebne njege bolesnoj majci njezin odlazak u samostan bio odgođen dvije godine, nakon smrti majke.

U rodnoj župi s. Jule, u crkvi sv. Antuna Padovanskog u Starom Petrovom Selu

Primljena je u Družbu Kćeri Božje ljubavi u Sarajevu 1914. godine, privremene zavjete je položila 1916. u samostanskoj crkvi Majke Divne u Beču, a doživotne 1923. u samostanskoj crkvi Kraljice Sv. Krunice u Sarajevu. U istu Družbu stupila je kasnije i njezina mlađa sestra Mara, tri nećakinje i jedna pranećakinja.

Nakon položenih zavjeta s. Jula je djelovala u Bosni. Vršila je različite dužnosti, od domaćinskih poslova i onih iscrpljujućih na zemljišnim posjedima Družbe do rada u sirotištu (u Zagrebu) i službe poglavarice zajednice.

U Biografskom imeniku sestara o njoj je zabilježeno: „Što je nedostajalo njezinoj čvrstoći i snazi, to je nadomjestila svojom brižljivošću, smirenošću i strpljivošću.“ Zatim je istaknuto njezino veliko pouzdanje u Boga, kojim je nadvladavala sve teške životne situacije. Godine 1932. imenovana je poglavaricom zajednice na Palama, gdje ostaje do dana odvođenja u zarobljeništvo 11. prosinca 1941.

Potpuno svjesna vlastite slabosti ako ne surađuje s Božjom milošću, u jednom pismu svojoj nećakinji je zapisala: „Svi smo slabi i bijedni dokle god živimo na ovome svijetu pa trebamo puno milosti i pomoći Božje. Moli, moli često pa makar i kratko jer samo nas molitva čuva od propasti.“ Sestra Jula podnijela je mučeništvo sa 48 godina života, a s četiri svoje susestre proglašena je blaženom 24. rujna 2011. u Sarajevu.

Marica Stanković

Marica Stanković, laikinja, rođena je 1900. godine u Zagrebu. Školovanje je završila kod sestara milosrdnica u Zagrebu i već je 1921. godine postala učiteljica u Sračincu kraj Varaždina. U katoličkim redovima počela je sudjelovati vrlo rano. 1920. godine upoznala je, kasnije blaženoga, Ivana Merza i s njime do njegove prerane smrti sudjelovala u oživljavanju duha hrvatske katoličke mladeži. Prva župa blaženog Ivana Merza u Hrvatskoj i u svijetu osnovana je u našoj Biskupiji u Slatini.

Koliko je bila aktivna govore i neki brojevi. Možeš li zamisliti da je održala oko 850 govora i predavanja, 780 sjednica i objavila 652 članaka u katoličkim listovima? Da je apostolskim putovanjima prevalila preko 18000 kilometara? Može li ti biti uzor u svome radu?

Bila je veliki borac za Katoličku Crkvu te se opirala tadašnjoj komunističkoj vlasti koja je katolike masovno zatvarala, mučila i ubijala. U Zagrebu je 1945. godine Marica Stanković jedina energično stala u obranu napadnutoga nadbiskupa Alojzija Stepinca. Svi ostali nazočni intelektualci – profesori, vjeroučitelji, svećenici – nisu rekli ni riječi! Zbog svojih stavova uhićena je 1. rujna 1947. te je osuđena na pet godina zatvora, prvo u Zagrebu pa onda i u Kazneno popravnom domu za žene u Požegi. Nakon mučnog istražnog postupka i prije osude uzviknula je: „Živio Krist Kralj!“ te zapjevala himnu: „Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat!“ (Krist pobjeđuje, Krist kraljuje, Krist vlada!)

Ta jedinstvena hrvatska katolička žena, duboke vjere u Isusa Krista, dala je važno svjedočanstvo o blaženom dr. Ivanu Merzu za postupak njegova proglašenja blaženim. Umrla je 1957. godine.

Josipa Nevistić i Eulalija Kulier

Josipa Nevistić rođena je 1907. u Bosanskoj Gradišci od roditelja Ive i Katice. Pristupila je Klanjateljicama Krvi Kristove i prve je zavjete položila 1926. godine, a doživotne pet godina kasnije. U vrijeme Drugog svjetskog rata, napustila je zajednicu.

Nakon odlaska iz zajednice Josipa djelovala je na području župa Pleternica i Ruševo, osobito u selima Djedina Rijeka i Sovski Dol. Poučavala je vjeronauk i glazbu, radila s djecom, mladima i odraslima.

Dolaskom komunizma, počelo je razdoblje progona Crkve i kršćana. Prema iskazima svjedoka, Josipa je uhićena i zatvorena. Nakon zatvora vratila se u Ruševo te je početkom listopada 1946. iz Sovskog Dola odvedena u Paku, gdje je zlostavljana i ubijena. Ne zna se točan datum njezine smrti, ali se zna da je ubijena početkom listopada 1946. Njezino tijelo pronađeno je nekoliko godina kasnije te je u tajnosti preneseno i pokopano na groblju u Djedinoj Rijeci, čiji mještani s velikom ljubavlju do danas brinu za njezin grob.

Eulalija Kulier je rođena 1910. u Fojnici od roditelja Aleksa i Jozefine.

Kao i s. Josipa, u istoj je zajednici položila prve zavjete 1929. godine, a doživotne 1934. godine. Kad su nakon Drugog svjetskog rata, 1946. godine, komunisti sestrama oduzeli sve škole i kuće, Eulalija je, kao i mnoge druge sestre, krenula u potragu za poslom. Kao i Josipa Nevistić, došla je u Hrvatsku. Živjela je i radila u Pleternici kao učiteljica i orguljašica.

Mučena je i ubijena početkom ožujka 1947. te bačena u rijeku Orpljavu. Njezino izmučeno tijelo pronađeno je 25. ožujka 1947., nakon topljenja snijega, te je pokopano na mjesnom groblju u Pleternici.

Ove četiri žene su svoj poziv i poslanje živjele vjerno Bogu i narodu, a radi toga su bile spremne podnijeti zatvorske kazne, pa čak i umrijeti. I svakoga od nas Isus poziva da mu služi predano, cijelim svojim životom, na različite načine.

Ukoliko osjetiš da te poziva u svećeničko ili redovničko zvanje, pažljivo pročitaj sljedeće poglavlje!

Odgoj za svećeništvo i/ili redovništvo – formacija

Svaki mladić ili djevojka, čije srce ogrije otajstvena Božja milost i usadi mu želju da svoj život ostvari na putu svećeništva ili redovništva, daje se Crkvi na raspolaganje da ga pripremi za službu i poslanje koje mu Bog u Crkvi želi povjeriti. Crkva je zato odgovorna da im osigura vrijeme i mjesto gdje će moći pomnije i pozornije oslušivati Božji glas te rasti u potrebnim kvalitetama kako bi po svećeničkom ređenju ili redovničkom zavjetovanju bili spremni naviještati i svjedočiti Isusa Krista svakom čovjeku.

Svećenička formacija

Mladić koji u sebi otkrije poziv na svećeništvo ulazi u *sjemenište* ili *bogosloviju*. Naziv *sjemenište* se obično koristi za instituciju u kojoj se nalaze mladići srednjoškolske dobi, dok se naziv *bogoslovija* koristi za instituciju u koju po završetku srednjoškolskog obrazovanja ulaze mladići s već ozbiljnijom nakanom postati svećenikom. U skladu s time razlikujemo naziv sjemeništarac i bogoslov.

Misno ruho

Sjemenište i bogoslovija su odgojne zajednice koje ustanovljuju biskupi kako bi onim mladićima, koji su pozvani od Gospodina služiti kao apostoli, ponudila mogućnost živjeti iskustvo formacije koje je Gospodin namijenio Dvanaestorici. Isus poziva i odgaja Dvanaesticu: „Uziđe na goru i pozove koje sam htjede. I dođoše k njemu. I ustanovi dvanaesticu da budu s njime i da ih šalje propovijedati s vlašću da izgoni đavle.“ (Mk 3,13-15) Nakon što ih je pozvao, Isus je od apostola zahtijevao 'vrijeme formacije', kako bi razvili duboki odnos zajedništva i prijateljstva. Za vrijeme boravka s Isusom Dvanaestorica su doživjela iskustvo zajedničkoga života, učili su se uzajamno prihvaćati i služiti jedan drugome. Život s mnogo ljudi nije uvijek lagodan, ali ima i svoje radosti. Nakon što su iskusili radost i napor zajedništva, mogli su postati vođe novih kršćanskih zajednica.

Život u sjemeništu ili bogosloviji omogućuje svim pozvanima da sjeme Božjeg poziva koje je u njih posijano proklije, uzraste i donese obilat rod. Za to vrijeme svećenički kandidat bi trebao prepoznavati svoje talente i umnažati ih, prepoznavati svoje nedostatke i slabosti i suočavati se s njima kako bi napredovao u stjecanju duhovnih milosti, intelektualnih spoznaja i odgoju vrlina i krjeposti. Pročitaj ponovno poglavlje o Josipu Stadleru i uoči kako se on pripremao za svećeništvo!

Na čelu bogoslovije je *rektor*, a u odgoju mu pomažu *prefekti*. Za duhovno i ispovjedno područje bogoslova zadužen je *duhovnik*. Formacija svećeničkih kandidata traje pet godina. Tijekom tih godina bogoslovi primaju određene službe koje ih približavaju svetom

redu i posvješćuju im njegovu bit. U trećoj godini uobičava se primanje službe *lektora* ili *čitača*, a u četvrtoj služba *akolita* (služba pratitelja u liturgijskim slavljinama). U trećoj godini bogoslovi se primaju među kandidate za đakonat i prezbiterat te time biskupu i Crkvi pružaju znak osobne spremnosti i zrelosti prihvatiti zahtjeve što ih izbor svećeništva sa sobom nosi.

Bogoslovi se pripremaju za svećeništvo na nekoliko razina. Duhovna formacija: svakodnevno se okupljaju oko euharistijskog stola na gozbu Riječi i Tijela, zajedno mole časoslov, zajedničkim klanjanjem mole za nova duhovna zvanja, njeguju pobožnost Gospine krunice, slave sakrament pomirenja, pohađaju duhovne razgovore, odlaze na godišnje duhovne vježbe, obavljaju mjesečne duhovne obnove. Na duhovnu formaciju nadovezuju se druge. Intelektualna formacija: na sveučilišnom studiju filozofije i teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu proučavaju božansko objavljenje u Svetom pismu, djela crkvenih otaca, vjerske istine, moralne zakone, kanonsko pravo i život Crkve čiji će biti služitelji. Općeljudska formacija: imaju zajedničke obroke, bave se sportom, brinu za red i čistoću kuće (Bogoslovije), uz to dodaj: posluživanje u blagovaonici, pomoć u studiju, odgovorno vršenje povjerene službe, uslužnost prilikom pomoći osoblju sjemeništa i izvanrednih poslova za zajedničko dobro... Primjećuješ da je ovo u mnogome slično svakodnevnom odgoju djece i mladih u njihovim obiteljima, školama, župnim zajednicama i sl. Sve to priprema bogoslova da najprije bude čovjek - slika Božja koja će u svećeništvu još sjajnije zasjati. Socijalno-karitativni praktikum pridonosi boljem zbližavanju samih bogoslova, upoznavanju ljudi i njihovih problema te osluškivanju potreba današnjeg čovjeka, a pastoralni praktikum bogoslovu pomaže da u primjeru župne zajednice na čelu sa župnikom, upozna način rada s ljudima, među ljudima i za ljude te da bude uveden u konkretan život svećeničkog služenja Božjem narodu.

Redovnička formacija

Poziv na Bogu posvećeni život ili redovništvo pretpostavlja s Božje strane milosni izbor, a od onoga koji se odaziva, traži se slobodan odgovor i pristanak. Duhovnom pozivu se, dakle, treba svaki pojedinac u najvećoj slobodi s ljubavlju odazvati.

Od onoga (bilo mladića, bilo djevojke) koji želi prihvatiti redovnički način života i rada traži se: veselo srce, da ga prati dobar glas, ispravna nakana, tjelesno, duhovno, moralno i intelektualno zdravlje i sposobnost, sposobnost za zajednički život u bratstvu, odnosno sestinstvu te iskreno prihvaćanje života prema *Pravilu* pojedinog Reda ili Družbe.

Prema redovničkim pravilima da bi netko postao članom redovničke zajednice potrebno je da prođe određeni odgojno-obrazovni put ili put formacije, a on se sastoji od: kandidature, postulature i novicijata.

Kandidatura je vrijeme intenzivnijeg kontaktiranja s Redom ili Družbom do ulaska u postulaturu. Ona se proteže od slobodnih kontakata s određenom redovničkom zajednicom do intenzivnijeg sudjelovanja u molitvenom životu i apostolatu zajednice, ovisno kako to pojedini Red ili Družba propisuju.

U *postulaturu* se primaju oni mladići, odnosno djevojke, koji su završili srednju školu ili možda fakultet, a kod kojih se je javila želja za duhovnim pozivom. Cilj jednoga takvoga

pripremnog razdoblja, koje prethodi pripuštanju u novicijatu i oblačenju redovničkog odijela, jest da kandidat bolje upozna način redovničkog života, a bratstvo, odnosno sestринstvo, sa svoje strane da upozna prikladnost kandidata. U tom razdoblju kandidat treba uvidjeti je li odluka koju je donio po sebi zrela i promišljena, može li i želi li biti redovnik (ili redovnica) te nastaviti s redovničkim načinom života i rada pripremajući se za iduću etapu odgojno-obrazovnog procesa, novicijata.

Redovnici

Po završetku novicijata kandidat polaže *privremene zavjete* (koji se ovisno o pojedinom Redu ili Družbi obnavljaju nekoliko puta) te nakon nekoliko obnavljanja zavjeta polaže *doživotne ili svečane zavjete* kojima postaje punopravni član Reda ili Družbe sa svim pravima i obvezama.

Redovnici svećenici i redovnici časna braća (braća laici)

Redovnički pripravnici (kandidati) koji žele biti i svećenici, nakon završenog novicijata upisuju se na teološki fakultet. Po završetku petogodišnjeg studija, polaganja svećanih (doživotnih) zavjeta i po polaganju biskupovih ruku kandidat biva zaređen za đakona, a nakon određenog vremena i za svećenika, odnosno prezbitera. Potom se tako

Novicijat kao vrijeme intenzivnijeg uvođenja i dubljeg proživljavanja evanđeoskog i redovničkog života po sebi zahtijeva i pretpostavlja slobodno i zrelo opredjeljenje za redovnički život. U novicijatu kandidat po prvi puta oblači redovničko odijelo i u jednom od samostana (tj. kući novicijata) provodi godinu dana (ili više, ovisno o *Pravilima* pojedinog Reda ili Družbe) upoznavajući se sa samostanskim i redovničkim načinom života i rada. Tijekom godine novicijata novak može uvidjeti je li to način života kakav on želi, odnosno braća (sestre) redovnici sa svoje strane donose sud o tome je li dotični novak prikladan za Red ili Družbu. Novicijat je kandidatu ujedno i prigodno vrijeme za ponovnim preispitivanjem namjera i traženja vlastitog poziva i duhovnosti; preispitivanje spremnosti i sposobnosti za zajednički život, za vlastito i potpuno predanje Bogu, za molitvu i razmatranje Božje riječi.

formiranom redovniku i članu Reda ili Družbe povjeravaju apostolsko-pastoralne i/ili redovničke službe.

Redovnička braća koja se tijekom početne formacije (postulature i novicijata) nisu opredijelila, odnosno koja ne žele ili ne mogu postati đakoni i/ili prezbiteri, u određenom Redu odnosno Družbi mogu biti časna braća ili braća pomoćnici, pa je i na taj način onda moguće ostvariti svoj duhovni poziv, odnosno svoj život posveti Bogu, Crkvi i ljudima. Takvi se kandidati odmah po stupanju u samostan usmjeravaju (ovisno o godinama, sposobnostima i mogućnostima), prema nekom zanatu ili zanimanju, a koje može biti korisno za poslanje Reda/Družbe u svijetu ili u konkretnoj samostanskoj zajednici.

Franjevački samostan u Cerniku

Braća laici ili pomoćnici (tako ih se najčešće naziva) u jednakoj su mjeri redovnici kao oni koji se još odluče i za svećenički poziv i teološku izobrazbu. I braća laici polažu zavjete (siromaštva, čistoće i poslušnosti) jednake onima koji se spremaju da danas-sutra postanu svećenicima u Redu/Družbi. Zato između jednih (svećenika) i drugih (časne braće) nema bitne razlike (izuzevši one koje proizlaze iz različitosti poslanja za svećenike i braću laike u zajednici).

Kolegij Požeške biskupije

Osnivanje Kolegija

Potaknuta i inspirirana mnogim naporima požeških velikana i prosvjetitelja, u želji da Požegi vrati stari sjaj, Požeška biskupa uz veliko zalaganje biskupa Antuna Škvorčevića 2006. godine otvara Kolegij.

Tko boravi u Kolegiju?

Kolegij Požeške biskupije zamišljen je kao odgojno-obrazovna ustanova koja omogućuje boravak učenicima koji razmišljaju o svećeničkom zvanju, ali i drugim srednjoškolcima koji prihvaćaju odgoj u duhu Katoličke Crkve. Na taj način Kolegij je postao

sinonim za bratsko zajedništvo i međusobno razumijevanje temeljeno na individualnosti i različitosti svakog pojedinca koji u njemu živi.

Budući da funkcionira kao učenički dom, za odgoj su zaduženi od biskupa postavljeni poglavari uglavnom svećenici. Kolegijem upravlja *ravnatelj*, a za odgoj mladića brine *prefekt*. Bitan faktor u odgoju mladih također su i svakodnevni duhovni programi za koje je zadužen *duhovnik*. Već smo ih spominjali u prethodnim poglavljima.

Intelektualna i duhovna formacija i druge aktivnosti

Prioritet Kolegija kao odgojno-obrazovne institucije svakako je intelektualna formacija i rast za koji je ponajviše zadužena Katolička gimnazija, a jednako važan naglasak stavljen je i na duhovnu formaciju. Zbog toga je svim učenicima svakodnevno omogućeno vrijeme za učenje, ali i molitvu i svetu misu.

Cjeloviti rast mladoga čovjeka nezamisliv je bez različitih hobija i aktivnosti koje upotpunjuju život u Kolegiju. Pjevanje, sviranje, sport, izleti, koncerti, gluma, novinarstvo, ministriranje, klanjanja, društvene igre, zajednička druženja samo su neke od mogućnosti koje nudi ova ustanova.

Zgrada Kolegija

Perspektiva za budućnost

Može se reći da je Kolegij dostojan nastavak bogate povijesne baštine na području obrazovanja. Iako u ovom novom ruhu ne postoji dugo, već se sada može pohvaliti prvim plodovima vidljivim u učenicima koji završavaju fakultete te kao svećenici i intelektualci u obiteljima svjedoče o istinskim vrijednostima izgrađujući tako našu vjeru, Crkvu, društvo i domovinu.

Djelo za duhovna zvanja

Požeški biskup je prije gotovo 15 godina (Dekret br. 1361/2004.) ustanovio Djelo za duhovna zvanja koje danas broji više od 1200 članova iz gotovo polovice župa naše biskupije. Iako se radi o biskupijskoj inicijativi, ona se konkretno živi i ostvaruje na području župe.

Dužnosti članova su sljedeće:

- svaki dan moliti barem jednu deseticu krunice, posebnu molitvu za duhovna zvanja,
- dnevno prikazivati za duhovna zvanja svoja trpljenja i žrtve,
- svake prve subote u mjesecu sudjelovati na svetoj misi i klanjanju i toga dana postiti,
- materijalno doprinostiti za sjemeništare i bogoslove.

Članovi Djela za duhovna zvanja okupljaju na zajedničku molitvu i slavlje svete mise u župnim crkvama svake prve subote u mjesecu. Nakana tih svetih misa je upravo molitva za duhovna zvanja. Godišnji susret na biskupijskog razini održat će se u požeškoj Katedrali u subotu 21. travnja 2018. uoči nedjelje Dobroga Pastira.

Molitva za duhovna zvanja

Gospodine, Isuse Kriste, ti si rekao: „Žetva je velika, ali radnika malo. Molite dakle gospodara žetve da radnike pošalje u žetvu svoju.“ Vjerujemo da si tada mislio i na našu Požešku biskupiju. Pogledaj njezine potrebe i daruj joj dovoljan broj svetih svećenika, redovnika i redovnica, koji će vjerno i požrtvovno služiti tvome narodu i izvršiti tvoje poslanje.

Pohodi naše obitelji da budu zajednice ljubavi u kojima roditelji s radošću primaju djecu i pomažu da ona odrastu u prijateljstvu s Bogom te postanu ljudi poslušni nadahnućima Duha Svetoga.

Ohrabri mlade da vjeruju ljubavi i spoznaju veličinu života stavljenog u službu drugima po svećeničkom i redovničkom zvanju, te mnoge privedu k tebi, jedinom Putu, Istini i Životu.

Ti si, Gospodine, naša nada, u tebe se pouzdajemo! Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

RADNI LIST

Potraži u materijalima i nadopuni ponuđene rečenice:

Bog je sklopio savez s Abrahamom ovim riječima: „A ovo je _____ moj s tobom: postat ćeš ocem mnogim _____.

Sve knjige Petoknjižja, osim _____ opisuju Mojsijev život, njegov poziv i odaziv Bogu Jahvi.

Jahve je s Mojsijem i Izraelcima _____ savez na brdu _____ (Horebu) te im dao Deset zapovijedi.

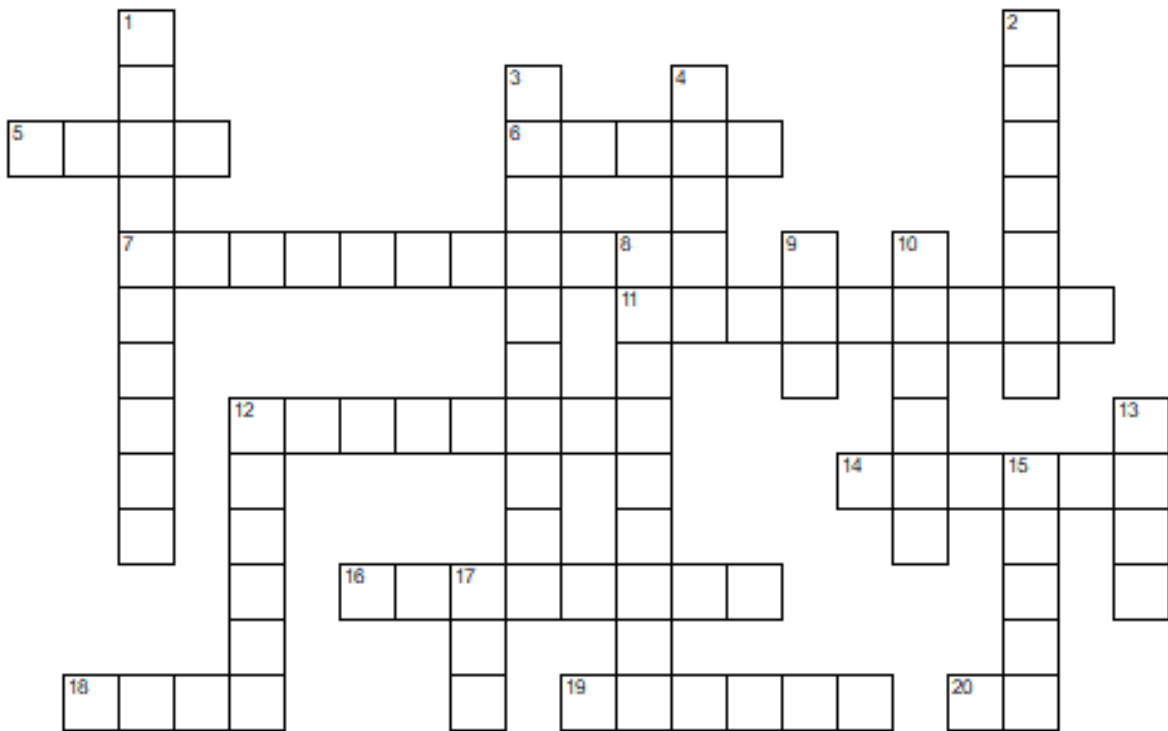
Redovnički pripravnici (kandidati) koji žele biti i svećenici, nakon završenog novicijata upisuju se na _____.

Poveži ispravno lijevu i desnu stranu (upiši odgovarajuće slovo na crtu):

- a. LAMEK _____ SAMUEL
- b. JOAKIM _____ ABRAHAM
- c. TERAH _____ NOA
- d. NOA _____ MARIJA
- e. ELKAN _____ HAM

Prouči i odgonetni jesu li tvrdnje točne ili netočne?

1	Isus je više puta spominjao Mojsija i potvrdio ga kao velikog proroka.	T	N
2	Josip Stadler je rođen 1843. godine u Slavonskom Brodu.	T	N
3	Samuel je bio prorok koji pomazao kralja Salomona.	T	N
4	U Antiohiji je nova vjernička skupina prvi puta nazvana kršćanima.	T	N
5	Abraham se odazvao Božjem pozivu, a kada je njegova vjera bila na kušnji, nije bio spreman poslušati Boga.	T	N
6	Luka Ilić Oriovčanin umro je 1843. godine.	T	N
7	Požeška biskupija uz veliko zalaganje biskupa Antuna Škvorčevića 2006. godine otvara Kolegij.	T	N
8	Fra Luka Ibrišimović rođen je u Pakracu.	T	N
9	Dužnost člana Djela za duhovna zvanja je svaki dan moliti barem jednu deseticu krunice i posebnu molitvu za duhovna zvanja.	T	N

Vodoravno:

- 5. Krsno ime sestre Jule Ivanišević?
- 6. Kako se zvao Noin otac?
- 7. Prvi stupanj na putu formacije redovnika?
- 11. Nalazio se na čelu đakona?
- 12. Biblijska knjiga u kojoj čitamo o Noi?
- 14. Služba koju bogoslov obično prima u trećoj godini?
- 16. Ime Pavlova učitelja?
- 18. Ime Abrahamove supruge?
- 19. Grad u kojem se obratio sv. Pavao?
- 20. Grad u kojem je živio Abraham?

Okomito:

- 1. Ime za prvih pet knjiga Biblije?
- 2. Osim što je bio pjesnik, Luka Ilić bio je i ...?
- 3. Mjesto u kojemu je pokopana Eulalija Kulier?
- 4. Ime koje je Isus dao Šimunu?
- 8. Mjesto u kojemu je fra Luka I. bio župnik?
- 9. Mjesto smrti sv. Petra?
- 10. Prorok koji je pomazao Davida za kralja?
- 12. Mjesto u kojemu je Marica Stanković bila u zatvoru?
- 13. Ime Mojsijeva brata?
- 15. Josipovo zanimanje?
- 17. Predmet s kojim se prikazuje sv. Pavao?

Za kraj se pozabavimo imenima koja smo spominjali u materijalima.

Riješi osmosmjerku, ali nemoj propustiti ponoviti čija su i što znače imena koja moraš pronaći. Pokušaj to raditi u paru s nekim iz ekipe, svatko neka traži jedno ime. Bit će puno zanimljivije, a za pronalaženje i objašnjavanje imena možete koristiti i štopericu. Zapamti: zajedno se lakše uči!

Preostala nezaokružena slova daju ti jedno Božje obećanje.

T V O J E Ć S U E G P O T O M S T V O
U M N O Ž I A I T J A O N I H A R E T
K A S K E L A N R O I M Z V I J E M Z
D E N A N E B E A A S S A I M A I A T
V A O T E F A J O M H E J L Ć U P R O
T O J M S T V U I A P R E O I D A I T
I S V I E O V L E K V R A J M E E C V
E T A K L O E D A Ć E A S E T V L A O
J I M P J A O T M O M M S M S T S V O
D M B L O A L T E R A A J G O S U L S
A I M M S V Lj U Š A H H O A T I S S A
V V A I I I N A E T N A Z R O D I A R
I I T K P Z E M Lj A E R E A M A T L A
D O E A A Z A T K K O B F Š A K T O S
O J J O P E A L J U L A I B R U R K A
A H A J A M E S L U Š A N O I L M I M
O J G L V N A P E J T S A A J S I N U
P O K O A R A V A O S E M O A J I M E
Z A P O O V I J E D L A M E K I M A L

Abraham
Aleks
Ana
David
Eli
Elkan
Šem
Eulalija
Gamaliel
Ham
Isus

Jafet
Joakim
Josipa
Jozefina
Jula
Kata
Lamek
Luka
Marica
Marija
Matej

Mojsije
Nikola
Noa
Pavao
Samuel
Sara
Savao
Sirah
Stjepan
Tera
Terah

Izradili vjeroučitelji:

Tomislav Dujjić, Suzana Lipovac, Tomislav Ivanišević, vlč. Robert Kupčak, Josip Mijatović, vlč. Marijan Pavelić, Patricija Brdar.

Izvori:

Ratko Perić, *Znamenita imena iz apostolskih vremena*, Crkva na kamenu, Mostar, 2008.

s. M. Ozana Krajačić, *Drinske mučenice – život i mučeništvo*, Provincija Božje Providnosti, Kćeri Božje ljubavi, Zagreb, 2011.

<https://pozeska-biskupija.hr>

<http://www.katehetski-nadbiskupija-split.net>

<http://sveci.net>

<https://hr.wikipedia.org>

<https://www.bitno.net>

<http://www.franjevci-split.hr>

<https://book.hr>

<https://kamenjar.com>

<https://www.bljesak.info>

<https://crescendo3333.blogspot.hr>

<http://emedjimurje.rtl.hr>

<https://www.goodreads.com>

<http://www.enciklopedija.hr>

<http://www.zupa-sracinec.hr>

<https://www.klanjateljice.hr>

<https://www.quovadiscroatia.com>

<http://www.zupa-blivanapavla2.hr>

<http://solair.eunet.rs>